

HOE TE HANDELEN BIJ SIGNALLEN VAN ONVEILIGHEID: **TRAINING**

De gemeente Amsterdam organiseert en betaalt een training voor professionals verbonden aan voorscholen en basisscholen met als doel: sterk samenwerken als er signalen zijn dat kinderen onveilig opgroeien. De training heet Samenwerken bij signalen van onveiligheid en wordt verzorgd door Pro Ago. Het is een verdiepende training die goed aansluit op de training Krachtig samenwerken op de werkvloer van Inschool Academie. De training is bedoeld voor IB & OKA, aandachtsfunctionarissen primair onderwijs & voorschool, en JGZ verpleegkundigen. Het bestaat uit drie onderdelen, waaronder zes bijeenkomsten voor basistrainingen, drie intervisiebijeenkomsten, en nog twee trainingsbijeenkomsten. Wat kan deze training je brengen? Dat vertellen ouder- en kindadviseur **Bianca Bruinsma**, Begeleider passend onderwijs **Merel Knaup** en intern begeleider **Sari Tulp**. Wat hebben zij geleerd over hun samenwerking?

‘Gedurende de training leer je met dezelfde taal spreken en vanuit hetzelfde gedachtegoed denken. Dit is erg helpend in de samenwerking.’

Merel Knaup - Begeleider Passend Onderwijs

Bianca Bruinsma

Ouder- en Kindadviseur

OKT Noord-west

Merel Knaup

Begeleider Passend Onderwijs

OoadA

Sari Tulp

Intern Begeleider

3e Daltonschoon

Wat was voor jou de aanleiding om de training van Pro Ago (Samenwerken bij signalen van onveiligheid) te volgen?

Bianca - 'De aanleiding was een nieuwe start op een basisschool samen met mijn collega OKA, en de IB-er die daar ook net was gestart. Het was voor ons drieën een manier om de samenwerking vanaf de start goed op te pakken en te kijken waarin en op welke wijze we elkaar kunnen versterken en aanvullen binnen ons werk.'

Merel - 'In mijn werk op verschillende scholen ben ik heel regelmatig betrokken bij gesprekken waar het gaat over zorgen rondom kindveiligheid. Toen ik informatie over de training zag leek het me een mooie kans om me verder te ontwikkelen in deze gesprekken, zodat ik meer tools zou hebben om te voorkomen dat we vastlopen in een ingewikkeld proces.'

Sari - 'Voor mij was de aanleiding een tip van Merel, die de cursus al

volgde. Ik ben nu voor het derde jaar intern begeleider en had nog weinig te maken gehad met signalen van onveiligheid, of kon dit zelf nog niet goed signaleren. Bij acute onveiligheid, zoals kindermishandeling, weten we in theorie allemaal wel hoe te handelen. Maar wat doe je als het 'chronisch' is? Onder de oppervlakte? Als je je vinger er niet helemaal op kan leggen? Hoe werk je samen met ouders en hulpverleners als er signalen zijn van onveiligheid? Hoe stel je grenzen en wat doe je als een gesprek escaleert? Dat heb ik geleerd tijdens deze training.'

‘Maar wat doe je als het ‘chronisch’ is? Onder de oppervlakte? Als je je vinger er niet helemaal op kan leggen?’

Sari

Hoe ging jullie samenwerking vóór de trainingen?

Merel - 'De OKA's waar ik regelmatig mee samenwerk hebben niet tegelijkertijd deelgenomen aan de training. Door de gesprekken met de OKA's uit de training krijg je wel meer zicht op de mogelijkheden en beperkingen van een OKA. Daarnaast heb ik de training gevolgd samen met een IB-er van een school waar ik veel mee samenwerk. Tijdens ingewikkelde oudergesprekken merkten we beiden dat we elementen uit de training inzetten.'

Sari - 'Wij hebben in principe een hele fijne samenwerking op onze school met het OKT. We weten elkaar te vinden en zijn tevreden over hoe de dingen gaan. Wel zie ik dat het lastig is om regie te houden als er veel hulpverlening in een gezin zit. Iedereen doet zijn best, maar er wordt veel langs elkaar heen gewerkt en soms is het dan niet meer duidelijk wie nog de regie heeft in de casus.'

Hoe kijk je terug op de trainingen? Welke informatie is je het meest bijgebleven?

Bianca - 'Ik heb veel van de training geleerd. Het zijn goede trainers die echt 'boven' de stof staan. Daardoor was het een helder verhaal, waar je ook écht iets mee kunt. Het gaat ook echt om samenwerken bij signalen van onveiligheid: wat is onveiligheid en wat kun je van de ander, met een andere rol, verwachten? Deze vragen werden zeer gedetailleerd met erg goede handvatten uitgelegd en geëvalueerd. Wat mij het meest is bijgebleven is de keten van veiligheid en hoe je een gezamenlijk gesprek hierover vorm geeft.'

Merel - 'Ook ik kijk heel positief terug op de training. Wat erg helpend is zijn de schema's en metaforen waarmee de theorie is opgebouwd. Het heeft me geleerd om op een systematische manier naar samenwerken rondom kindveiligheid te kijken. Hierdoor herken je sneller waardoor een proces niet loopt of wat een volgende stap kan zijn en kun je op een voorspelbare en rustige manier elkaar aanspreken op elkaars verantwoordelijkheid.'

Sari - 'Inderdaad, je leert de regie te nemen en krijgt inzicht in wat er kan gebeuren als niemand dat doet. Ook krijg je meer inzicht in hoe het voor ouders is om met zoveel hulpverlening te maken te hebben. En je leert je hoe de samenwerking tussen OKT en school kan versterken.'

Wat zag je tijdens de trainingen gebeuren rond jullie samenwerking?

Merel - 'Gedurende de training leer je met dezelfde taal spreken en vanuit hetzelfde gedachtegoed denken. Dit is erg helpend in de samenwerking. En doordat we diezelfde taal spreken konden we elkaar makkelijker vinden en begrijpen. Hierdoor is het afstemmen gemakkelijker. Ook het in positie brengen van de ander en wat je hiervoor nodig hebt is een stuk helderder. Hier hebben we minder uitleg bij nodig.'

Sari - 'Ik heb de training niet samen met mijn OKA gedaan dus daar heb ik op dat moment niet echt een verandering in gezien, wij hebben op school al een fijne samenwerking met onze OKA's. Wel heb ik door de input van de OKA's die meededen aan de training veel meer inzicht gekregen in hun werkinhoud en -omstandigheden, en hoe de samenwerking met ouders gaat. Dat was al helpend. Ik heb een beter beeld in de werkzaamheden van een OKA en hierdoor meer begrip. Ik weet wat ik wel en niet kan verwachten, dus dit is fijn.'

Wat is voor jou een verschil tussen hoe een OKA doorgaans naar (problemen bij) kinderen kijkt en een ib'er of trajectbegeleider?

Bianca - 'Een IB'er is meer geneigd te kijken naar de cognitieve schoolprestaties, die evenzo belangrijk zijn. De aanvulling van de OKA hierbij is dat het sociaal-emotioneel met een kind ook goed moet gaan om te komen tot leren in brede zin.'

‘Tijdens ingewikkelde oudergesprekken merkten we beiden dat we elementen uit de training inzetten.’

Merel

‘Ik heb veel van de training geleerd. Het zijn goede trainers die echt ‘boven’ de stof staan.’

Bianca

Merel - 'Tijdens de training lijkt er eigenlijk weinig verschil te zitten tussen hoe we naar kinderen kijken.'

Sari - 'Ik denk dat dit per casus verschillend is. School kijkt uiteraard meer vanuit de schoolsetting en OKA meer vanuit thuis en de ouders. Ik merk wel dat er aan beide kanten soms niet duidelijk is wat er wel of niet kan, hierdoor is er soms onbegrip tussen elkaar.'

En waarin lijken jullie meer op elkaar dan jullie misschien eerst dachten?

Sari - 'Ik zie bij intern begeleiders en OKA's de motivatie om ouders en kinderen zo goed als mogelijk is te helpen. Heel fijn om te zien dat er zoveel mensen zijn die het beste voorhebben met ouders en kinderen. Als de samenwerking goed is, kun je zoveel betekenen voor een gezin.'

Bianca - 'De zorgen zien we beide, wellicht door een andere bril, maar wel vanuit hetzelfde 'hart'. Het blijft mensenwerk.'

Wat betekent een goede samenwerking tussen jullie voor de leerlingen en hun ouders?

Merel - 'Voor mij betekent dat dat er geen tijd en energie verloren gaat door misverstanden over verwachtingen. Dat iedereen om het kind heen op hun plek blijft staan zodat het kan gaan over waar we met elkaar naar toe willen en wie wat gaat doen in de samenwerking.'

Sari - 'Klopt. Je wilt dat ouders weten tot wie zij zich kunnen wenden, dat kinderen de hulp krijgen die ze nodig hebben en verdienen. Dat je echt het verschil kan maken in het gezin en dat er geen kinderen zijn die 'ertussen door glippen'.'

Bianca - 'En dat zij terecht kunnen bij aanvullende diensten die aanwezig zijn in de school, dat er meer zorg op maat geleverd kan worden.'

Als je terugkijkt naar vóór de training en waar jullie nu staan, waar ben je dan trots op?

Bianca - 'De samenwerking; we begrijpen elkaar. Ook hebben we meer begrip voor elkaars werk en de soms lastige, ingewikkelde kanten van het werk.'

Sari - 'Ik ben daarnaast trots op de verbinding die ik kan maken met ouders. Ik kan zorgen voor een veilige setting, wat zorgt voor een gesprek waarin lastige zaken besproken kunnen worden en ik kan samenwerken met ouders en hulpverleners.'

Kan je een praktijkvoorbeeld noemen waarin de kennis vanuit de training goed van pas kwam?

Bianca - 'De IB'er kan nu vanuit school beter de afweging maken of er een zorgmelding gemaakt moet worden. Er is een beter besef over wat het nut is van deze melding en hoe deze vervolgens verder kan worden opgepakt door de OKA, als zij reeds betrokken zijn. In één situatie is dit ook gebeurd. Het was een goed vervolg op waar school vast liep en wij wel gezamenlijk verdere stappen konden zetten in de veiligheid van dit gezin.'

Merel - 'Wat ik een nuttig onderdeel van de training vind is dat er verschillende intervisiebijeenkomsten zijn waarbij we aan de slag gaan met een casus uit onze dagelijkse praktijk. Hierdoor heb je de mogelijkheid om na te denken over mogelijke vervolgstappen en deze ook direct toe te passen. Dit maakt dat de theorie gaat leven.'

Sari - 'Ik gebruik wat we hebben geleerd dagelijks in de praktijk. Merel

‘Ik gebruik
wat we hebben
geleerd
dagelijks in de
praktijk.’

Sari

en ik hebben regelmatig samen gesprekken met ouders, ik zie dan hoe Merel of ik zelf de technieken van de training toepast en dat het werkt! Wij hadden bijvoorbeeld een gesprek met een ouder waarbij de ouder zich niet prettig voelde bij de school en erg boos was. In het begin van het gesprek wilde de ouder mij niet eens aankijken. Door de veilige sfeer en de verbinding die ik met de ouder kon maken, werd het een prettig gesprek waarin we goede afspraken met elkaar konden maken. Fijn voor alle partijen!' ■

